

บรรณานุกรม

- กนกวรรณ เกิดกุน กิตติศักดิ์ โชติกเดชาณรงค์ และเฉลิมศรี นนทสวัสดิ์ศรี. (2558). ผลของอาหาร เพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อพืชจากสารละลายสำหรับปลูกพืชไม่ใช้ดินต่อการงอก และการพัฒนา ของเมล็ดกล้วยไม้เอื้องกุหลาบกระเปาเปิด. ใน การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัย ระดับชาติ และนานาชาติครั้งที่ 6 มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา “ก้าวสู่การวิจัยระดับ โลก (น.43-53). นครปฐม: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- กัลยาณี วัฒนธีรางกูร. (2551). ปริมาณสารประกอบฟีนอลิกและความสามารถในการต้านอนุมูล อิสระจากเมล็ดสบู่ดำ (*Jatropha curcas* Linn.) (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตร มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ขอนแก่น.
- กิตติศักดิ์ โชติกเดชาณรงค์. (2558). อาหารอย่างง่ายจากสารละลายธาตุอาหารสำหรับปลูกพืชโดยไม่ ใช้ดินเพื่อการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อม่วงเทพรัตน์และหน้าหวาน. วารสารมหาวิทยาลัย นเรศวร: วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 23(1), 74-81.
- กิตติศักดิ์ โชติกเดชาณรงค์. (2559). การใช้สารละลายธาตุอาหารสำหรับปลูกพืชโดยไม่ใช้ดินทดแทน ธาตุอาหารในสูตรอาหารเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อว่านสี่ทิศ. วารสารวิทยาศาสตร์ มข., 44(1), 103-110.
- กิตติศักดิ์ โชติกเดชาณรงค์. (2561). ผลของอาหารจากสารละลายสำหรับปลูกพืชโดยไม่ใช้ดินและ อุณหภูมิในการเพาะเลี้ยงต่อการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อลานไพลิน. วารสารวิทยาศาสตร์เกษตร, 49(1): 88-95.
- เกสร เทพแปง. (ม.ป.ป). รู้จักกับเชื้ออีโคไล (*Escherichia*). สืบค้น 8 สิงหาคม 2561, จาก <http://122.155.89.37/attachments/article/130/130.pdf>
- เกสรี กลิ่นสุคนธ์, อุดมลักษณ์ สุขอัสตะ, ประภัสสร รักถาวร และลลิตา คชารัตน์. (2559). การศึกษา คุณสมบัติต้านอนุมูลอิสระและยับยั้งเอนไซม์ไทโรซิเนสของสารสกัดดอกกล้วยไม้สกุล หวายบางชนิด. การประชุมทางวิชาการของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ครั้งที่ 54 (น. 849-856). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- เกษนันท์ ศรีเกษม. (2538). ปัจจัยที่มีผลต่อการงอกของเมล็ดและการพัฒนาโปรโตคอร์มของรองเท้านารีฟาหอย. เชียงใหม่ (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. เชียงใหม่.
- จตุพร หงส์ทองคำ, รชยา พรมงศ์ และสุรัชย์ รัตนสุข. (2560). การขยายพันธุ์และการเก็บรักษาพันธุ์ กล้วยไม้เอื้องกุหลาบกระเปาเปิด โดยเทคนิคเมล็ดเทียม. วารสารวิจัย วสด., 10(3), 187-201.
- จินตนา อาจสันเทียะ. (2557). จุลชีววิทยาและภูมิคุ้มกันวิทยาสำหรับพยาบาล. (พิมพ์ครั้งที่ 3)

กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด บางกอกบล็อกล็อก.

- จุฑารัตน์ ทวีกิจโกโคย. (2554). *การหาปริมาณฟลาโวนอยด์และความสามารถในการต้านอนุมูลอิสระจากพืชตระกูลเฟินโดยการสกัดด้วยตัวทำละลายร่วมกับอัลตราโซนิก*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี. กรุงเทพฯ.
- จุฑารัตน์ ศรีประเสริฐ. (2559). *การทดสอบสารฟลักซ์เคมีและฤทธิ์ทางชีวภาพของแคน*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยบูรพา. ชลบุรี.
- ชัยชาญ มณีรัตน์รุ่งโรจน์, ศรีสังวาลย์ ลายวิเศษกุล และอนุพันธ์ กองบังเกิด (2554). การเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อกล้วยไม้สิงโตประหลาด. *วารสารมหาวิทยาลัยนเรศวร*, 7(2), 45-59.
- ฐกฤต อัมสมบูรณ์. (2554). *การอนุรักษ์กล้วยไม้รองเท้านารีคางกบ (Paphiopedilum, collosum (Rchb.f.) Stein) โดยการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อและการผลิตเมล็ดเทียม*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ทิวา รักนิม, อมรพันธ์ แก้วศรีนวล, ปรีชา วิทย์พันธุ์ และ จีรศักดิ์ แสงศรี. (2550). อิทธิพลของสูตรอาหารเพาะเลี้ยงต่อการงอกของเมล็ดรองเท้านารีคางกบใต้ในสภาพปลอดเชื้อ. *วารสารวิทยาศาสตร์เกษตร*, 38(6), 287-290.
- ทิวา รักนิม, อมรพันธ์ แก้วศรีนวล, ปรีชา วิทย์พันธุ์ และ จีรศักดิ์ แสงศรี. (2551). ศึกษาสูตรอาหารที่เหมาะสมต่อการงอกของเมล็ดกล้วยไม้พื้นเมืองสิงโตอาจารย์เต็มในสภาพปลอดเชื้อ. *วารสารวิทยาศาสตร์เกษตร*, 39(3), 258-261.
- นงลักษณ์ สุวรรณพินิจ และปรีชา สุวรรณพินิจ. (2541). *ลักษณะและโครงสร้างละเอียดของแบคทีเรีย จุลชีววิทยาทั่วไป* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นายกา สันทาร์ณัย. (2559). *การศึกษาสูตรอาหารที่เหมาะสมต่อการเจริญเติบโตของกล้วยไม้เหลืองจันทร์บูร*. ในการประชุมวิชาการและเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ “สร้างสรรค์และพัฒนาเพื่อก้าวหน้าสู่ประชาคมอาเซียน” ครั้งที่ 2. (น. 155-162). นครราชสีมา: วิทยาลัยนครราชสีมา.
- นิสา จุลโพธิ์. (2559). *การทดสอบสารฟลักซ์เคมี และฤทธิ์ทางชีวภาพของดอกกล้วยไม้สกุลหวาย*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยบูรพา. ชลบุรี.
- บัวสอน โบราสี และ อารยา อาจเจริญ เทียนหอม. (2557). การงอกของเมล็ดและการพัฒนาต้นอ่อนเอื้องเขาแกะในสภาพปลอดเชื้อ. *แก่นเกษตร*, 42(3), 524-528.
- ประสาทร บิริสุทธิเพ็ชร, พิทัย กาญจนบุตร และสาธิต พรตระกูลพิพัฒน์. (ม.ป.ป.). การทดสอบฤทธิ์ต้านเชื้อของสมุนไพรในห้องปฏิบัติการ. สืบค้น 11 พฤศจิกายน 2561, จาก

http://vet.kku.ac.th/semi9_2551/011-%BB%C3%D0%CA%D2%B7%BE%C3-%CB%B9%E9%D2%2091-101%20new.pdf.

ปวีณา พันทอง. (2559). *การพัฒนาวิธีการวิเคราะห์ฤทธิ์ต้านอนุมูลอิสระด้วยวิธี CUPRAC โดยใช้อุปกรณ์ตรวจวัดแบบกระดาษ*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยบูรพา. ชลบุรี.

พิมพ์เพ็ญ พรเฉลิมพงศ์ และนิธิตา รัตนานนท์. (2010). สารประกอบฟีนอล. สืบค้น 5 มกราคม 2562, จาก [http://www.foodnetworksolution.com/wiki/word/2585/phenolic Compounds](http://www.foodnetworksolution.com/wiki/word/2585/phenolic-Compounds).

พิมพ์เพ็ญ พรเฉลิมพงศ์ และนิธิตา รัตนานนท์. (ม.ป.ป.). *Escherichia coli / E. coli*. สืบค้น 11 พฤศจิกายน 2561, จาก <http://www.foodnetworksolution.com/wiki/word/1125/escherichia-coli-e-coli>.

เมธิน ผดุงกิจ, พรพรรณ เหล่าชีระสุวรรณ, เนตรชนก จอมคำสิงห์, และวรัท จันทะศรี. (2559). การตรวจสอบทางพิษเคมีเบื้องต้น ปริมาณฟีนอลิกและฟลาโวนอยด์ทั้งหมดและฤทธิ์ต้านอนุมูลอิสระของสารสกัดกำลังวัวเถลิง. *วารสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 12, 312-319.

ยุพาภรณ์ วิริยะนันทน์และกรรณิการ์ ไชสอังกค์. (2561). ผลของแสงสีต่อการพัฒนาของกล้วยไม้กะระร่อนปากเปิด (*Cymbidium finlaysonianum* Lindl.) ในสภาพปลอดเชื้อ. *วารสารพืชศาสตร์สงขลานครินทร์*, 5(2), 12-17.

รัตนา อิทธานุปกรณ์. (2550). *การตรวจสอบและการสกัดแยกสารสำคัญจากสมุนไพรร*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วรพร ศิลสร. 2554. *การเตรียมสารสกัดมาตรฐานกล้วยไม้หวายม่วงแดงเพื่อใช้ประโยชน์ทางเครื่องสำอาง*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง. เชียงราย.

วรานนท์ ทองอินลา, ชลธิชา วรณวิมลรักษ์ และภารดี ช่วยบำรุง. (2557). ความสัมพันธ์ระหว่างฤทธิ์ต้านอนุมูลอิสระของผลไม้จากการวิเคราะห์ด้วยวิธี DMPD กับปริมาณฟีนอลิก วิตามินซี วิตามินอี แลเบต้าแคโรทีน. *วารสารวิทยาศาสตร์บูรพา*, 19(2), 93-104.

วิภาพ สุทชนะ. (2556). ฤทธิ์ต้านมะเร็งของฟลาโวนอยด์: กลไกการออกฤทธิ์. *วารสารศรีนครินทร์ เวชสารมหาวิทยาลัยพะเยา*, 28(4), 567-582.

ศุภชัย โพธิ์ล้อม, สุธิรา มณีฉาย, และรุ่งฤดี ทิวทอง. (2559). พืชเคมี ฤทธิ์ต้านจุลชีพ และต้านอนุมูลอิสระของสารสกัดจากกล้วยพฤษ. *วารสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 12, 421-431.

- ศูนย์ห้องปฏิบัติการกรมอนามัย. (2558). *Staphylococcus aureus*. สืบค้น 11 พฤศจิกายน 2561, จาก http://rlde.anamai.moph.go.th/index.php?option=com_content
- สถาบันอาหาร กระทรวงอุตสาหกรรม. (ม.ป.ป.). *Bacillus cereus*. สืบค้น 6 สิงหาคม 2561, จาก http://www.nfi.or.th/foodsafety/upload/damage/pdf/bacillus_cereus_2.pdf.
- สถาบันอาหาร กระทรวงอุตสาหกรรม. (ม.ป.ป.). *Staphylococcus aureus*. สืบค้น 6 สิงหาคม 2561, จาก http://www.nfi.or.th/foodsafety/upload/damage/pdf/staphylococcus_aureus2.pdf
- สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์สาธารณสุข กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์. (2557). *Escherichia coli*. สืบค้น เมื่อ 11 พฤศจิกายน 2561, จาก http://nih.dmsc.moph.go.th/data/data/fact_sheet/12_57.pdf
- สลิล สิริสัจธรรม. (2549). *กล้วยไม้ป่าเมืองไทย* (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: บริษัทอัมรินทร์พรินต์ติ้ง แอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด.
- องค์การสวนพฤกษศาสตร์. (2557). เอื้องคำ. สืบค้น 4 มกราคม 2562, จาก http://www.qsbg.org/database/botanic_book%20full%20option/search_detail.asp?botanic_id=1934.
- อบฉันท ไทยทอง. (2548). *กล้วยไม้เมืองไทย* (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ : ภาควิชาพฤกษศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อรรถพล พันธุ์งาม, สุรพงศ์ รัตนะ, และบันลือ สังข์ทอง. (2560). ฤทธิ์ต้านอนุมูลอิสระปริมาณฟีนอลิก และฟลาโวนอยด์ในสารสกัดตะขบฝรั่ง. *วารสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 13, 563-570.
- อรอนงค์ พริ้งสุลกะ. (2556). จุลชีววิทยาทางการแพทย์: แบคทีเรียก่อโรค (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: บริษัท จรัสสินทวงศ์การพิมพ์ จำกัด.
- อนุพันธ์ กงบังเกิด และ แสงเดือน วรรณชาติ. (2550). ผลของแสงต่อการงอกและพัฒนาการของเมล็ดกล้วยไม้เอื้องคำผักปราบในหลอดทดลอง (*Dendrobium ochreatum* Lindl.). *วารสารวิทยาศาสตร์มหาวิทยาลัยนเรศวร* 3(2), 231-241.
- อรุณรัตน์ สันฐิติกวินสกุล. (2557). *เคมีพืชสมุนไพรท้องถิ่น*. นครปฐม: คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม. (หนังสือประกอบการเรียน).
- อัศรสิทธิ์ บุญส่งแท้ และ วชิรหาญเมืองใจ. (2555). การศึกษาการงอกของเมล็ด และการเจริญเติบโตของ ต้นกล้วยไม้สกุลแวนด้าฟ้ามุ่ยในอาหารตัดแปลง โดยใช้วันมะพร้าวแทนวันสำเร็จ.

วารสารวิจัยราชภัฏเชียงใหม่, 13(1), 51-60.

อัญญา เจนวิถีสุข.(2544). การตรวจหาและบ่งชี้ชนิดสารต้านอนุมูลอิสระจากผักพื้นบ้านและสมุนไพรไทย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. เชียงใหม่.

อัญชลี จาละ. (2553). การขยายพันธุ์กล้วยไม้พื้นเมืองและหายาก “นางอ้วสาคริก” โดยการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ.(วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ปทุมธานี.

อุทยานหลวงราชพฤกษ์. (2560). เอื้องกุหลาบกระเปาเปิด. สืบค้น 10 พฤศจิกายน 2561, จาก <http://www.royalparkrajapruek.org/Plants>.

Ahloowalia, B. S. and Savangikar, V. A. (2002). Low cost options for tissue culture technology in developing countries, *Proceeding of a technical meeting organized by the joint FAO/IAEA division of nuclear techniques in food and agriculture and held, Vienna* (pp. 41-43). Austria: IAEA.

Bioquell. (ม.ป.ป.). *Enterobacter aerogenes*. สืบค้น 18 กันยายน 2561, จาก <http://healthcare.bioquell.com/en-us/resources-and-support/microbiology>.

Gabriel A. A., Joe, A. V. and Patrick, E. D. (2014). Folin-Ciocalteu Reagent for Polyphenolic Assay. *Int J Food Sci Nutr Diet*, 3(8), 147-156.

Gargi Prasad, A.A. Mao, D. Vijayan, S. Mandal, K. Chaudhuri and T. Seal. (2016). Comparative HPLC Fingerprinting and Antioxidant Activities of *in vitro* and *in vivo* Grown *Aerides odorata*, A Medicinal Orchid. *Journal of Chemical, Biological and Physical Sciences*, 6(2), 454-468.

Jannatul, A., Sarker M. I., Mokhlesur, R. M., Sharif, K. M., Rahman, M. A., Sahena, F. and Haque, A. J. (2013). Techniques for Extraction of Bioactive Compounds From Plant Materials: A Review. *Journal of Food Engineering*, 117(4), 426-436.

Jhansi, K. and Khasim S.M. (2018). Antimicrobial and in vitro Cytotoxic Studies of *Acampe praemorsa* and *Aeridis odorata* of Orchidaceae. *Annals of Plant Sciences* 2(18), 2088-2095.

Johnson, M., and Janakiraman, N. (2013). Phytochemical and TLC Studies on Stem and Leaves of the Orchid *Dendrobium panduratum* subsp. *Villosum* Gopalan & A. N. Henry. *Indian Journal of Natural Products and Resources*, 4(3), 250-254.

- Kodym, A., Hollenthoner, S. and Zapata-Arias, F. A. (2001). Cost Reduction in the Micropropagation of Banana by Using Tubular Skylights as Source for Natural Lighting. *In Vitro Cellular & Developmental Biology*, 37(2), 237 – 242.
- LamPangHouse. 2553. เอื้องคำ: *Dendrobium chrysotoxum*. สืบค้น 15 พฤศจิกายน 2561, จาก <http://lampanghouse.blogspot.com/2010/03/flower-in-march-2010.html>.
- Medthai. สรรพคุณและประโยชน์ของกะเหรี่ยงร้อนด้ามขาว. สืบค้น 18 กรกฎาคม 2561, จาก <https://medthai.com/ /กะเหรี่ยงร้อน/>.
- MicrobeWiki. 2560. *Bacillus cereus*. สืบค้น 15 พฤศจิกายน 2561, จาก https://microbewiki.kenyon.edu/index.php/Bacillus_cereus.
- Paudel, M., Rajbanshi, N., Sah, A., Acharya, S. and Pant, B. (2018). Antibacterial Activity of Selected *Dendrobium* Species Against Clinically Isolated Multiple Drug Resistant Bacteria. *African journal of microbiology research*. 12(18), 426-432.
- Prajapati, Ch. N., and Patel, N. M. (2013). Physico-Chemical and Phytochemical Evaluation of *Dendrobium macraei* Roots. *International Journal of Research in Pharmaceutical and Biomedical Sciences*, 4(1), 75-80.
- Radhika, B., Murthy, J. V. V. S. N. and Nirmala Grace, D. Preliminary Phytochemical Analysis & Antibacterial Activity Against Clinical Pathogens of Medicinally Important Orchid *Cymbidium aloifolium* (L.) SW. สืบค้น 15 พฤศจิกายน 2561, จาก <http://ijpsr.com/bft-article/preliminary-phytochemical-analysis-antibacterial-activity-against-clinical-pathogens-of-medicinally-important-orchid-cymbidium-aloifolium-l-sw/?view=fulltext>.
- Ranjitha, M.C., Akarsh, S., Prasith, K. R. T., Darshini, S.M. and Vidya, P. (2016). Antibacterial activity of some plants of Karnataka, India. *Journal of Pharmacognosy and Phytochemistry*, 5(4), 95-99.
- Shabnam. S., Jinap. S., Mohd, Y. A. M., Alf, K. and Ahmad, F. A. R. (2018). Comparative Analysis of Chemical Composition, Antioxidant Activity and Quantitative Characterization of Some Phenolic Compounds in Selected Herbs and Spices in Different Solvent Extraction Systems, *Molecules*. 23(9), 2185.
- Shubha, J. and Sriniv, C. (2018). Phytochemical analysis and Antibacterial activity of *Cymbidium aloifolium* L. a medicinal orchid from Western Ghats of Karnataka,

India. *International Journal of Advanced Scientific Research and Publications*. 2, 19-23.

Sourav, M., Devyani, P., Juhi, P., Suresh, J., Shamim, S and Rashmi, T. (2012).

Antiglycation and Antioxidant Activity of a Rare Medicinal Orchid

Dendrobium aqueum Lindl. *Medicinal Chemistry & Drug Discovery*. 2(2), 46-54.

Wikimedia. Cyanidin reaction. สืบค้น 30 มกราคม 2562, จาก

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Shinoda_test.png?uselang=th.

Wikipedia. Tannin. สืบค้น 30 มกราคม 2562, จาก <https://en.wikipedia.org/wiki/Tannin>.

Uma, M. S., Sreeramanan, S. and Vikneswaran, M. New Perspective of *Dendrobium crumenatum* Orchid for Antimicrobial Activity Against Selected Pathogenic

Bacteria. สืบค้น 28 กุมภาพันธ์ 2561, จาก

[https://www.pakbs.org/pjbot/PDFs/46\(2\)/45](https://www.pakbs.org/pjbot/PDFs/46(2)/45).